

vereniging kleine kernen limburg

Jaarverslag 2025

“Door op de ingeslagen weg”

Opgesteld juni 2026

Wie is VKKL?

VKKL is de vereniging die is opgericht om initiatieven van bewoners te ondersteunen ter behoud of verbetering van de vitaliteit van dorpen en buurten in Limburg.

Missie

“Samen werken aan krachtige en vitale gemeenschappen in Limburg”

Visie

“VKKL vertrouwt op de kracht van zelfsturende gemeenschappen. Sterk ontwikkelde gemeenschappen verwezenlijken ambities en doelstellingen op eigen initiatief. Deze gemeenschappen maken optimaal gebruik van in de gemeenschap aanwezige kennis, ervaring en infrastructuur. VKKL vervult daarin een inspirerende en verbindende rol.”

Positie

Binnen VKKL staat het verenigen van onze leden centraal. Leden zijn collectieven van bewoners die zich bezighouden met alle facetten van leefbaarheid in hun eigen gemeenschap (buurt, dorp of wijk) in de Provincie Limburg.

VKKL ondersteunt dit netwerk van - in 2025 - ruim 540 leden via inspiratie en verbinding, advies en begeleiding en belangenbehartiging.

Kernwaarden

We stellen als vereniging de volgende waarden centraal:

Deskundig, inspirerend, open, spiegelen, toekomstbestendig en verbinden.

VKKL heeft in samenwerking met de leden veel kennis en ervaring opgedaan met betrekking tot processen van gemeenschapsvorming. De kern hiervan is hoe inwoners zich organiseren rond actuele vragen die van invloed zijn op de leefbaarheid in hun eigen woonomgeving. Daarvoor levert VKKL (proces-)begeleiding aan lokale inwonerorganisaties en -initiatieven en organiseert en stimuleert uitwisseling van kennis en ervaring tussen leden onderling en tussen leden en netwerkpartners. Daarnaast behartigt VKKL de collectieve belangen van Limburgse inwonerorganisaties naar belangrijke betrokkenen zoals de overheid (gemeentelijk, regionaal, provinciaal, landelijk), bedrijven en koepelorganisaties (landelijk).

In dit jaarverslag geven we aan met welke projecten en activiteiten VKKL in 2025 aan de slag is gegaan, en welke doelen we daarmee hebben bereikt.

2025 Kort in feiten & cijfers

Aantal leden: 545

- ✓ Dorpsraden, wijkcomités, kernoverleggen: 304
- ✓ Gemeenschapshuisbesturen: 200
- ✓ Wensbusinitiatieven: 20
- ✓ Gemeenten met een collectief lidmaatschap: 21
- ✓ Overige organisaties: 6

Verstuurde nieuwsbrieven: 11

Aantal vragen van leden: 129

Een greep uit de gestelde vragen:

- ✓ We willen graag onze missie en visie als dorpsoverleg vernieuwen. Hoe pakken we dit aan?
- ✓ Waar kunnen we subsidie aanvragen voor ons dorpsontwikkelingsplan?
- ✓ Wat komt erbij kijken als we een nieuwe buurtvereniging willen oprichten?
- ✓ De professionele zorgpartijen zien ons als kleinschalig woonzorg initiatief niet staan. Hoe komen we aan tafel?
- ✓ Hoe kunnen we de verenigingen in ons dorp beter onderling laten samenwerken?
- ✓ De exploitatielasten van ons gemeenschapshuis stijgen behoorlijk. Hoe kunnen we overschakelen naar een vorm van vrijwillig beheer?
- ✓ Hoe kunnen we onze dorpsondersteuner in een rechtsvorm onderbrengen waardoor wettelijk alles rondom het werkgeverschap geregeld is, maar wij als dorp wel de regie houden?
- ✓ Hoe kunnen vrijstelling van wegenbelasting aanvragen voor onze wensauto?

Aantal vragen van netwerkpartners: 83

Een greep uit de gestelde vragen:

- ✓ Het Ministerie van Binnenlandse Zaken brengt graag een werkbezoek aan een grensdorp in Noord-Limburg op 18 september. Willen jullie dit faciliteren?
- ✓ Kunnen jullie onze gemeente adviseren t.a.v. ons nieuw op te stellen accommodatiebeleid?
- ✓ Willen jullie deelnemen aan een heisessie over de IZA participatie coalitie?
- ✓ Kunnen jullie helpen met naamsbekendheid genereren voor ons fonds?
- ✓ Willen jullie meewerken aan een atelier van studenten over een regionaal ontwerp in de Parkstadregio?

Aantal adviseurs: 18

Aantal bestuursleden: 6 + 1 kandidaat

Aantal medewerkers: 2

Algemeen in 2025

- ✓ De titel van dit jaarverslag is 'doorgaan op de ingeslagen weg'. We hebben de afgelopen jaren een aantal strategische keuzes gemaakt om als vereniging meer het accent te leggen. Zo pakken we binnen het thema 'omzien naar elkaar' een sterkere rol als belangenbehartiger, omdat we zien dat dit nodig is. Dit doen we uiteraard in samenwerking met onze leden en netwerkpartners. Verder hebben ervoor gekozen om via onze Erasmus accreditatie meer de nadruk te leggen op leerervaringen en opleidingsmogelijkheden via o.a. internationale uitwisselingen. Tenslotte kiezen we voor een actieve rol als adviseur en netwerkpartner binnen de Limburgse Leefbaarheidsaanpak (BuurtBooster).
- ✓ We zien dat de stijging van het aantal individuele vragen van leden zich ook dit jaar weer doorzet. Deze trend lijkt de laatste jaren structureel. We kijken waar we slimmer koppelingen kunnen maken, door meerdere vragenstellers tegelijk te kunnen adviseren en hen vooral ook elkaar te laten inspireren. Dit blijft evenwel een doorlopende uitdaging, doordat de algehele capaciteit in middelen en mensen niet of nauwelijks toeneemt;
- ✓ Netwerkpartners stellen ook in 2025 meer vragen en bieden geregeld aan om binnen projecten en activiteiten samen te werken. Gezien de beperkte capaciteit a.g.v. gelijkblijvend budget met gestegen kosten, hebben we ook afgelopen jaar weer kritisch gekeken welke samenwerking echt concrete meerwaarde voor leden in inwonerinitiatieven in Limburg kon opleveren. Daarnaast richtten we ons specifiek op aanvullende programma's en projecten, om aan de toegenomen vraag te kunnen voldoen.

Uitgevoerde projecten en activiteiten

In 2025 hebben we de volgende 7 themalijnen uitgevoerd:

1. Omzien naar elkaar
2. Toekomstbestendige ontmoetingsplekken
3. Vitaal verenigingsleven en inwonercollectieven
4. Een nieuwe functie voor onze kerk
5. Veranderend platteland
6. Onze kern bereikbaar
7. Passende woonvormen

Daarnaast werkten we aan 2 programmalijnen die zich richten op de langere termijn:

- A. Europees Erasmus+ scholings- opleidings- en uitwisselingsprogramma
- B. Erasmus project 'Samen Sterk Thuis Wonen'

Per themalijn geven we hieronder aan wat we verstaan onder onze opgave, zoals verwoord in ons werkplan 2025. Vervolgens maken we duidelijk welke activiteiten we hebben uitgevoerd en wat er vervolgens is bereikt. Tevens geven we aan welke onderdelen of activiteiten zijn uitgevoerd met behulp van de provinciale subsidie voor maatschappelijke organisaties.

1. Omzien naar elkaar

De opgave

De toegankelijkheid van zorg staat onder druk door een groeiend personeelstekort én een toename van en complexere zorgvraag en ondersteuning. Daarnaast wordt ook gesproken over de transitie naar positieve gezondheid en passende zorg en ondersteuning. Inwonercollectieven leveren een belangrijke bijdrage in het helpen oplossen van bovenstaande problematiek. Zij zijn echter niet met zorg (curatief) bezig, maar met welzijn (preventief). Niet 'zorgen voor', maar 'omzien naar (elkaar)'. Collectieven richten zich o.a. op ontmoeten, erbij willen en kunnen horen, zinvol bezig zijn en waardig oud kunnen worden in de eigen vertrouwde omgeving. In steeds meer dorpen wordt de dorpsondersteuner (of vergelijkbare benaming) vanuit de gemeenschap ingezet om als vliegwiel hierin te fungeren. VKKL erkent de toenemende behoefte aan gemeenschapsgerichte welzijnsoplossingen en wil gemeenschappen ondersteunen bij het creëren van een zorgzame en veerkrachtige omgeving. We zien voor onze vereniging hierin 3 belangrijke doelen:

- ✓ De zorg beter laten aansluiten op welzijn, om zo de zorg te ontlasten en te helpen verbeteren. Hierdoor wordt de toegang tot zowel zorg als welzijn voor alle inwoners vereenvoudigd, verbeterd en verduurzaamd;
- ✓ Bevorderen van sociale cohesie: versterken van sociale netwerken, ontmoeting en gemeenschapszin om samenredzaamheid te vergroten;
- ✓ Stimuleren en ondersteunen van lokale initiatieven: ondersteuning van initiatieven die de betrokkenheid van bewoners bij zorg en welzijn vergroten.

Welke activiteiten hebben we uitgevoerd?

- ✓ Deelname aan en mede kartrekker van de IZA [participatiehub Nood- en Midden-Limburg](#);
- ✓ Deelname aan de IZA participatiehub Zuid-Limburg;
- ✓ Deelname aan de Dag van de Dorpsondersteuner op 29 september;
- ✓ Herziening brochure '[De Dorpsondersteuner](#)', tekst herschreven op basis van de jongste inzichten en vervolgens als 2.0 versie gedrukt en heruitgegeven, i.s.m. NLZVE (Nederland Zorgt Voor Elkaar);
- ✓ Doorontwikkeling scholingsprogramma dorpsondersteuners en dorpsverbinders i.s.m. Stichting Naoborzorg Nederland d.m.v. verdiepende en aanvullende modules;
- ✓ Organisatie praktijkbijeenkomst voor zorg- en

welzijnsinitiatieven in Wanssum op 11 april i.s.m. Naoborzorg Nederland. Er namen ongeveer 40 zorg- en welzijnsinitiatieven met name uit Noord-Limburg deel;

- ✓ Organisatie thema- en reflectiebijeenkomst '[Het Onderste Boven](#)' in Hegelsom op 28 oktober i.s.m. Naoberzorg Nederland en NLZVE; centraal stonden de thema's 'samenwerking inwonercollectieven en professionals op basis van gelijkwaardigheid' en 'toekomstbestendigheid van inwonerinitiatieven'. Er namen ruim 50 personen deel;
- ✓ Op 17 oktober organiseerden we een digitale oppe koffie 'Dorpsondersteuners en Werkgeverschap'. Hieraan nemen 17 mensen deel;
- ✓ Doorontwikkeling NLZVE Regioteam Noord- en Midden-Limburg, uitbreiding aantal partners en betrokkenen;
- ✓ Deelname IZA Wijkgericht Werken Venlo 24 maart, Heidag NLZVE 25 juni, deelname Meet-up Sociaal Centrum Eijsden 26 juni, deelname Wijkfestival Venlo op 26 september en deelname Congres Transformatie naar Duurzame Zorg op 06 november;
- ✓ Symposium 21-01 bestuurders en ambtenaren van gemeenten in Noord- en Midden-Limburg leren hoe om te gaan met inwonerinitiatieven gericht op zorg en welzijn;
- ✓ Scholings- en terugkomdagen dorpsondersteuners georganiseerd op 24 januari, 21 februari, 21 maart, 18 april en 23 mei;
- ✓ Vragen (van/over) dorpsondersteuners/wijkverbinders Leunen, Veulen, Heide, Gennep, Eijsden en Beringe beantwoord;
- ✓ Diverse netwerkafspraken met o.a. Cohesie, Zorginstituut Nederland, NLZVE, Naoberzorg Nederland, Burgerkracht Limburg, Gezondste Regio Noord- en Midden-Limburg, Zorgnetwerk Nederland, Stichting Buurten met Talent, VGZ, Groene Kruis Ledenorganisatie en KBO Limburg;
- ✓ De werkgroep 'Omzien naar elkaar' is in 2025 driemaal bijeengekomen op 31 januari, 6 juni en 9 september. De werkgroep verkent, bespreekt en reflecteert op trends en ontwikkelingen in Limburg als het gaat om welzijn, zorg en inwonercollectieven.

Wat hebben we met deze activiteiten bereikt?

- ✓ De IZA Participatiecoalitie is erop gericht om de stem en zienswijze van inwoner- en patiëntenorganisaties beter tot zijn recht te laten komen in de uitwerking van de IZA akkoorden met zorgorganisaties, verzekeraars en gemeenten. Het bepalen van de gezamenlijke doelstelling met concrete actiepunten vormt een taaie uitdaging. De meeste organisaties die zich richten op (het versterken van) inwonercollectieven zijn meer van het doen en minder van het praten. Met onze deelname brengen we de positie van de inwonerinitiatieven in, zodat zij beter gehoord worden. Dit leidde o.a. tot het Symposium voor bestuurders en ambtenaren hoe om te gaan met inwonerinitiatieven;
- ✓ Met het herzien van de brochure 'De Dorpsondersteuner' is de informatie over deze beweging en functie weer actueel op basis van de jongste inzichten. De brochure dient ter inspiratie voor dorpen en buurten die zelf met een dorpsondersteuner of wijkverbinder aan de slag willen;
- ✓ De doorontwikkeling van het scholingsprogramma voor dorpsondersteuners zorgt ervoor dat we ook in de nabije toekomst kunnen inspelen op de veranderende behoeften van de groeiende groep dorpsondersteuners i.s.m. erkende opleidingen;

- ✓ De praktijkbijeenkomst voor zorg- en welzijnsinitiatieven heeft mensen de mogelijkheden geboden om kennis en informatie onderling uit te wisselen en te inspireren. Ons bood dit nadrukkelijk de mogelijkheid om zicht te krijgen op actuele knelpunten die onder inwonerinitiatieven spelen. Deze bijeenkomst vormde daarmee de input voor en de opmaat naar de themabijeenkomst Onderste Boven;
- ✓ De themabijeenkomst Onderste Boven in Hegelsom heeft professionals, vrijwilligersorganisaties en inwonerinitiatieven dichter bij elkaar gebracht. Hierdoor hebben de aanwezigen elkaar beter leren kennen, begrip voor elkaars positie en werkwijze gecreëerd en elkaar geïnspireerd met nieuwe samenwerkingsmogelijkheden op basis van gelijkwaardigheid. Bovendien is er een uitgebreid verslag met onze nieuwsbrief rondgestuurd, waardoor meer mensen kennis hebben kunnen nemen van de uitkomsten;
- ✓ Doorontwikkeling van het Regioteam Noord- en Midden-Limburg helpt ons om onze rol als netwerkpartner en spil in het web op het vlak van inwonerinitiatieven rondom zorg- en welzijn nog beter te vervullen. Meer mensen en organisaties verbinden en met elkaar in contact brengen, goede voorbeelden maar ook uitdagingen en leerervaringen met elkaar uitwisselen;
- ✓ Deelname aan netwerkdagen, cursussen en de netwerkafspraken met diverse organisaties binnen het domein van zorg, welzijn en inwonerinitiatieven helpt ons om onze netwerkrol als kennisdeler en verbinder nog beter te vervullen;
- ✓ De werkgroep 'Omzien naar elkaar' is opgericht en vervult voor ons een klankbordfunctie door kritisch te reflecteren op actuele ontwikkelen rondom zorg, welzijn en inwonercollectieven. De werkgroep helpt de VKKL-adviseurs en medewerkers om beter positie te kunnen bepalen in het soms onoverzichtelijke speelveld.

2. Toekomstbestendige ontmoetingsplekken

De opgave

De laatste jaren neemt het aantal ontmoetingsplekken sterk af. We zien dat er steeds vaker een clustering van allerlei activiteiten gebundeld wordt in één (mogelijk de laatst overgebleven) accommodatie in dorp of wijk. Door sterk gestegen kosten, moeite met het vinden van bestuursleden en (vrijwillige) beheerders en soms ook teruglopend gebruik door het verenigingsleven, is het op veel plekken een grote uitdaging om de accommodatie overeind te houden, laat staan deze toekomstbestendig te maken en te houden.

Welke activiteiten hebben we uitgevoerd?

- ✓ In 2025 hebben we de besturen van gemeenschapsaccommodaties in Ospel, Heibloem, Susteren, Schin op Geul, Linne, America, Buggenum, Rimburch, Schinveld, Roermond, Kessel, Maastricht en Gennep begeleid in zowel kortere als langere trajecten om te komen tot een toekomstbestendige ontmoetingsplek in het dorp of in de wijk. Doordat er vele vragen waren die hebben geleid tot maximaal 2 of 3 contactmomenten, waren we in staat om meerdere accommodatiebesturen bij te staan met allerlei vragen op het gebied van exploitatie, vrijwilligersbeleid, gebouwbeheer, verduurzaming, fondswerving en verzekeringen;

- ✓ Om gemeenschapshuizen en andere ontmoetingsplekken te helpen om te komen tot een toekomstbestendige accommodatie, hebben we in 2025 4 bijeenkomsten georganiseerd die ieder een ander accent hadden:
 - 15 april 'Ondernemen met je buurt' in Beegden i.s.m. LSA Bewoners en Kathalys. Deze bijeenkomst richtte zich op het opstellen van missie, visie en een uitgewerkt Business- of bedrijfsplan. Er namen 25 personen deel;
 - 17 september 'Voldoet het gebouw aan de veiligheidseisen' in Maasbree. Georganiseerd i.s.m. Jong NL Limburg, Scouting Limburg, en Jeugdwerk Limburg. Er namen 30 personen deel. Er werd ingegaan op praktische tips rondom met name brandveiligheid;
 - 3 november digitale oppe koffie 'Verhuur accommodaties, maatschappelijk en commercieel gebruik'. Er namen 19 personen deel. Aan bod kwam het verhuren van ruimtes en verhuurprijzen in gemeenschapshuizen.
 - 24 november digitale oppe koffie 'Beheermodellen accommodaties'. Aan deze sessie namen 18 personen deel. Aan bod kwamen de verschillende mogelijkheden die je hebt om het beheer van de accommodatie in te richten, met veel praktische tips;
- ✓ We hebben 3 nieuwe adviseurs bereid gevonden zich te willen richten op vragen van gemeenschapsaccommodaties en andere ontmoetingsplekken. Zij zullen verder intern worden opgeleid via 'coaching on the job' en 'learning by doing';
- ✓ Om het belang van ontmoetingsplekken te benadrukken, hebben we met de Landelijke Vereniging voor Kleine Kernen gewerkt aan de Week van het Dorpshuis. In dit kader is o.a. de BBB Statenfractie op werkbezoek geweest in gemeenschapshuis Schin op Geul op 14 maart;
 - ✓ Met Mediahuis/ Dagblad de Limburger hebben we met succes een lobby gevoerd voor het invoeren van een gratis krant in het gemeenschapshuis. Het amendement is door Provinciale Staten in het najaar aangenomen en er is eenmalig € 150.000 beschikbaar gesteld. We hopen het project medio 2026 te kunnen opstarten.

Wat hebben we met deze activiteiten bereikt?

- ✓ Door het individueel begeleiden van meerdere accommodaties (coaching on the job) helpen we besturen gericht om hun accommodatie toekomstbestendig te maken. De aanpak is steeds maatwerk, afhankelijk van de gestelde vraag en de beschikbare expertise bij de accommodatie in kwestie;
- ✓ De kennis en het inzicht dat het belangrijk is om te werken aan een toekomstbestendig plan voor de ontmoetingsplek dragen we o.a. uit via de genoemde bijeenkomsten. Alhoewel iedere bijeenkomst een ander thema heeft en vooral een praktijkgerichte inslag kent, komt het belang van een toekomstbestendig plan in iedere bijeenkomst naar voren. Daarnaast zijn de uitkomsten van deze bijeenkomst gedeeld via artikelen in onze nieuwsbrief, waarmee het bereik is vergroot;
- ✓ Met het opleiden en inzetten van 3 nieuwe adviseurs hebben we onze capaciteit vergroot waardoor we meer en diversere vragen van gemeenschapsaccommodaties en ontmoetingsplekken kunnen oppakken;

- ✓ De gesprekken met netwerkpartners zoals provincie en andere maatschappelijke organisaties zijn erop gericht om het belang van toekomstbestendige ontmoetingsplekken in ieder Limburgs dorp, buurt of wijk te doen inzien;
- ✓ Het amendement om € 150.000 voor het project 'gratis krant in het gemeenschapshuis' is aangenomen. Met het project hopen we het lokale nieuws beter toegankelijk te maken en een grotere toeloop naar de gemeenschapshuizen te krijgen. Een onderliggende doelstelling is het verbeteren van de leesbaarheid van inwoners.

3. Vitaal verenigingsleven en inwonercollectieven

De opgave

Het is bekend dat er vrijwel overal een schreeuwend gebrek is aan vrijwilligers, van bestuur tot uitvoering. Dit geldt dus evenzeer voor dorps- en wijkoverleggen, gemeenschapshuisbesturen en andere inwonerinitiatieven. Onze leden stellen VKKL vaak vragen over het ontzorgen en slim organiseren van hun vereniging, stichting of initiatief; gezien de uitdagingen om voldoende mensen actief te krijgen en te houden die zich belangeloos voor hun gemeenschap in willen zetten. Daarnaast zien we nog te vaak dat goede initiatieven vanuit gemeenschappen sneuvelen op allerlei organisatorische, wettelijke, financiële en beleidsmatige obstakels.

Welke activiteiten hebben we uitgevoerd?

- ✓ Met de Landelijke Vereniging voor Kleine Kernen (LVKK) werken we samen aan het opzetten van cursussen en trainingen voor besturen van inwonercollectieven i.s.m. Vrijwilligerswerk Nederland (voorheen NOV). Hieronder valt ook de lobby voor de opzet van een gemeenschapsfonds vanuit de Rijksoverheid;
- ✓ We hebben in 2025 meerdere Oppe Koffies en bijeenkomsten georganiseerd over het vinden, binden en versterken van je vrijwilligersorganisatie, te weten:
 - 26 maart – Hulp bij een goed projectplan. Bijeenkomst georganiseerd samen met Jeugdwerk Limburg, Jong NL Limburg en Scouting Limburg. Er namen 15 personen deel;
 - 16 april – Verzekeringen en aansprakelijkheid. Bijeenkomst georganiseerd met de bovengenoemde jeugdorganisaties en het HelpLoket. Opkomst 30 deelnemers;
 - 16 juni – Fondswerving en financieringsmix. Wederom samen met de jeugdorganisaties opgepakt. Deelname door 20 personen;
 - 8 oktober – Leden en vrijwilligers werven. Ook weer met de jeugdorganisaties samen georganiseerd. Opkomst 25 deelnemers;
 - 30 november – Digitale oppe koffie WBTR. Uitleg over o.a. bestuurdersaansprakelijkheid en goed bestuur. 29 mensen namen deel;
- ✓ We hebben de dorpen Leveroy, Tegelen, Meterik en Ohé en Laak en 3 wijken in Horst geholpen met het versterken van de onderlinge samenwerking in dorp of wijk;

- ✓ Met de partners Spil in de Wijk, Burgerkracht Limburg, Huis voor de Kunsten Limburg, Kathalys en Provincie Limburg binnen Samenkracht (later BuurtBooster) hebben we de volgende activiteiten ondernomen:
 - Input leveren op de subsidieregelingen Leefbaarheidsinitiatieven lijn 1 en 2;
 - Begeleiden of doorverwijzen van de volgende initiatieven die een aanvraag voor lijn 1 of 2 hebben ingediend:
 - MFC Susteren BHV cursus voor vrijwilligers
 - Ouderen in Mook die een bankje willen realiseren
 - Stichting Verkeersleefbaar Heuvelland subsidiemogelijkheden geluidsmetingen
 - 't Erf Egchel subsidie voor realisatie schuifdeuren (voor minder mobiele)
 - Gidsengebouw Treebeek subsidie voor revitalisatie
 - Pestoeerskoel Leveroy subsidie voor tegengaan hittestress
 - Werkgroep Broekhuizenvorst subsidie voor ontmoetingsplek in de buitenruimte
 - Zorgcentrum Poelsplein Panningen verbinding met de buurt
 - Dorpsvereniging Griendtsveen subsidie voor uitvoeren leefbaarheidsonderzoek en opstellen toekomstplan
 - Basisschool Griendtsveen subsidie voor buitenklaslokaal
 - Organisatie van de BuurtBooster en Fondsenplein bijeenkomst op 19 maart. VKKL nam deel aan de voorbereidingsgroep en verzorgde 2 workshops over 'een project beheren en exploiteren' en 'Hoe ga je als dorp of buurt aan de slag met wonen?' i.s.m. Katalys;
 - Op 13 november vond de bijeenkomst voor opbouwwerkers en kernambtenaren plaats. VKKL nam deel aan de voorbereidingsgroep en nam de gespreksleiding van een deelsessie voor haar rekening
- ✓ Middels een samenwerking met Forum Juridica en het HelpLoket hebben we een vraagbaak functie gecreëerd voor inwonercollectieven die vragen hebben op het vlak van juridische zaken en verzekeringen.

Wat hebben we met deze activiteiten bereikt?

- ✓ De landelijke lobbyactiviteiten hebben ertoe geleid dat er een landelijk cursusaanbod beschikbaar komt en dat er (zeer waarschijnlijk) in 2026 een gemeenschapsfonds met middelen voor inwonercollectieven vanuit de Rijksoverheid wordt ingericht;
- ✓ Middels de oppe koffie en bijeenkomst hebben we informatie gedeeld over het versterken van de vrijwilligersorganisatie. Tevens is tussen deelnemers onderling kennis en ervaring gedeeld;
- ✓ De genoemde dorpen zijn geadviseerd welke rol zij concreet kunnen spelen in het verbinden van het verenigingsleven in het dorp als eerste stap richting een samenwerkingsverband. Hierdoor kan de sociale structuur in de betreffende dorpen of wijken toekomstbestendiger worden opgezet. De begeleiding in Egchel heeft een inspiratieverhaal voor onze website en nieuwsbrief opgeleverd, waardoor meerdere initiatieven geïnspireerd kunnen worden door dit initiatief;

- ✓ Buurtbooster en Fondsenplein in Roermond werd door bijna 300 deelnemers bezocht. Ook namen 15 fondsen deel. Op basis van de evaluatie hebben veel initiatieven concrete gesprekken met mogelijke fondsen gevoerd, waardoor zij beter inzichtelijk kregen bij welke partij(en) zij voor middelen en financiering terecht kunnen;
- ✓ Daarnaast hebben we via de Samenkracht/ BuurtBooster samenwerking een tiental initiatieven op weg kunnen helpen in het realiseren van hun initiatief;
- ✓ De opbouwwerkers en kernambtenaren zijn beter bekend geraakt met de mogelijkheden van BuurtBooster, waardoor zij makkelijker initiatieven in hun omgeving kunnen doorverwijzen;
- ✓ De vraagbaakfunctie voor juridische en verzekeringsvragen is ingevuld, waardoor ook deze vragen van collectieven kunnen worden beantwoord.

4. Een nieuwe functie voor onze kerk

De opgave

Ook in Limburg neemt de ontkerkelijking een snelle vlucht. Parochiebesturen fuseren tot grotere parochiefederaties of -clusters. Kerkgebouwen die om financiële of bouwkundige redenen niet in stand gehouden kunnen worden voor de eredienst, worden afgestoten. Gemeenschappen hebben vaak een sterke binding met hun kerkgebouw, ook al zijn veel mensen geen actieve bezoeker meer. Tegen deze achtergrond zoeken initiatiefnemers naar een voor dorp of wijk passende (gedeeltelijke) herbestemming van de kerk. Het doel om het (vaak markante) kerkgebouw voor de gemeenschap te behouden, staat vaak voorop.

Welke activiteiten hebben we uitgevoerd?

- ✓ Op vraag van de werkgroep in Klimmen hebben we op 2 april meegewerkt aan een bijeenkomst voor het dorp over de herbestemming van de kerk. Vervolgens hebben we de werkgroep in een aantal stappen begeleid;
- ✓ Op vraag van dorpsraad Ell hebben we op 29 oktober een presentatie verzorgd over wat er komt kijken bij het herbestemmen van een kerkgebouw;
- ✓ We hebben gesprekken gevoerd met de provincie Limburg, Bisdome Roermond, enkele gemeenten en de Rijksdienst Cultureel Erfgoed voor het organiseren van een informatiebijeenkomst over herbestemming van kerkgebouwen in 2026;
- ✓ Via onze nieuwsbrief hebben we aandacht besteed aan dorpen die reeds bezig zijn met de herbestemming van hun kerkgebouw.

Wat hebben we met deze activiteiten bereikt?

- ✓ De initiatiefgroepen in Klimmen en Ell zijn geadviseerd en hebben zo een beter beeld gekregen hoe het proces van herbestemming verloopt;
- ✓ De gevoerde gesprekken met genoemde partijen leiden tot een informatiebijeenkomst in het voorjaar van 2026;
- ✓ De informatie in onze nieuwsbrief over herbestemming van kerken is gedeeld ter inspiratie.

5. Veranderend platteland

De opgave

Met name het stelselmatig verdwijnen van allerlei voorzieningen komt telkens naar boven als problematiek die jarenlang is genegeerd door zowel politiek als bedrijfsleven. Het kan hier bijvoorbeeld gaan om het sluiten van dorpscholen, het verdwijnen van de laatste buurtwinkel, het schrappen van een buslijn of het opheffen van de bibliotheek. Vaak is er sprake van een optelsom waardoor inwoners zich niet meer gehoord en gezien voelen. De veranderingen op het platteland zijn ook merkbaar in ontwikkelingen in leefstijlen en in de samenstelling van de bevolking, in andere rollen van overheden en organisaties, in ruimtelijke opgaves zoals de energietransitie en klimaatadaptatie en in ontwikkelingen naar meer behoefte aan regie en eigenaarschap.

Welke activiteiten hebben we uitgevoerd?

- ✓ Op 7 maart hebben we samen met Dorpscoöperatie Steingood Beringe de GroenLinks Statenfractie mogen ontvangen. Thema was het overleiden houden van dorpsvoorzieningen en de wijze waarop dorpen dit zelf organiseren;
- ✓ Op 25 maart hebben we met de BBB Statenfractie in Roermond gesproken over leefbaarheidsaspecten op het platteland;
- ✓ Samen met de Landelijke Vereniging voor Kleine Kernen (LVKK) hebben we ons op 3 april tijdens de startbijeenkomst van het Nationale Programma Vitale Regio's (NPVR) in Utrecht sterk gemaakt voor het belang van het inwonersperspectief op het platteland;
- ✓ Op 14 mei hebben we tijdens een oppe koffie met de LEADER coördinatoren de lopende LEADER casussen besproken en welke rol VKKL adviseurs daarin kunnen nemen om deze verder aan te jagen;
- ✓ Op 19 september is een ambtelijke delegatie van het Ministerie van Binnenlandse Zaken op bezoek gekomen in Ven-Zelderheide. Samen met de dorpsraad en het gemeenschapshuis bestuur hebben we dit bezoek voorbereid. Het stond in het teken van de uitdagingen van kleine kernen aan de grens;
- ✓ Gedurende het hele jaar participeerden we in een werkgroep van de LVKK die zich bezighield met het ontwikkelen van een plattelandstoets voor overheidsbeleid. De werkgroep vormt een samenwerking tussen LVKK, de Ministeries van Binnenlandse Zaken en Landbouw, Wageningen Universiteit, Neimed, de P10 en de Rijksuniversiteit Groningen.

Wat hebben we met deze activiteiten bereikt?

- ✓ De Statenfracties hebben een beter beeld gekregen van de specifieke opgaven die spelen in en om kleine kernen op het platteland en kunnen daar hun politieke standpunten op instellen;
- ✓ We hebben input gegeven voor nieuw beleid in het kader van het NPVR;
- ✓ De verbinding met de LEADER regio's Zuid-Limburg en Weerterland is ook inhoudelijk tot stand gebracht;
- ✓ Het bezoek op 19 september en de werkgroep plattelandstoets levert de ministeries waardevolle informatie op zodat zij hun Rijksbeleid in het kader van de gedachte achter 'Elke Regio Telt' kunnen afstemmen op de specifieke uitdagingen in de kleine kernen op het platteland.

6. Onze kern bereikbaar

De opgave

Met bereikbare kernen bedoelen we dat dorpen en wijken met openbaar vervoer en/of maatwerkvervoer te bereiken zijn, maar ook dat inwoners voorzieningen en bestemmingen elders middels passend vervoer kunnen bereiken vanuit hun eigen woonplaats. Met het verschraken van het OV aanbod zijn er de laatste jaren vele lokale (maatwerk)vervoersmogelijkheden gekomen die door inwonercollectieven zelf worden georganiseerd. Voorbeelden zijn de Wensbus en ANWB Automaatje. In de voorbereiding van de nieuwe provinciale OV visie vinden we het belangrijk dat de positie en noden van deze lokale vervoersinitiatieven meegenomen wordt.

Welke activiteiten hebben we uitgevoerd?

- ✓ Op 13 mei hebben we een heidag 'Vervoer op maat' georganiseerd i.s.m. provincie, regionaal mobiliteitsoverleg Midden-Limburg, Arriva en Omnibuzz. Hieruit kwamen ideeën voor pilots in het maatwerkvervoer naar voren, deze worden in 2026 verder uitgewerkt. Het gaat dan o.a. om het verbeteren van de samenwerking met het professionele vervoer, de onderlinge samenwerking, het inzetten van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en ondersteuning op het vlak van bestuur en planning;
- ✓ De brochure over het starten van een maatwerk vervoersinitiatief wegens gebrek aan additionele financiering niet gerealiseerd.

Wat hebben we met deze activiteiten bereikt?

- ✓ Bovenstaande partijen erkennen het belang van maatwerkvervoerinitiatieven zoals De Wensbus, vrijwillig dorpsvervoer en ANWB Automaatje. Door deze erkenning is de weg vrij om te gaan experimenteren in een aantal pilots richting de nieuwe OV concessie 2031.

7. Passende woonvormen

De opgave

Om aan de groeiende vraag naar geschikte woningen te voldoen, ontstaan er steeds meer experimentele en vernieuwende woonvormen. Dit varieert van collectieve woonvormen middels wooncoöperaties, erfdelen en woningsplitsing, tot tiny houses, flexwoningen, CPO wooninitiatieven, collectief coöperatief ondernemerschap en collectieve verenigingen waarbij de wooneenheden in eigendom zijn van deze vereniging. Er gebeurt in onze provincie heel veel op dit vlak en toch is het voor initiatiefnemers vaak een uitdaging om uit te zoeken welke partijen hen verder op weg kunnen helpen. Het overzicht ontbreekt simpelweg.

Welke activiteiten hebben we uitgevoerd?

- ✓ Met Kathalys, provincie Limburg en Hogeschool Zuyd hebben we gesprekken gevoerd over de opgave van het faciliteren en stimuleren van collectieve wooninitiatieven in Limburg. Dit heeft geresulteerd in onderstaande bijeenkomst;
- ✓ Op 20 november hebben we i.s.m. Kathalys en Hogeschool Zuyd een workshop collectieve woonvormen voor procesbegeleiders georganiseerd in Vlodrop. De bijeenkomst had tot doel om onderling kennis en informatie uit te wisselen over de vraag hoe inwonercollectieven begeleid kunnen worden in het realiseren van hun collectieve woonopgave. Aan de bijeenkomst namen 22 adviseurs deel.

Wat hebben we met deze activiteiten bereikt?

- ✓ Middels bovenstaande workshop hebben Limburgse procesbegeleiders onderling kennis en informatie kunnen uitwisselen. Dit willen we in 2026 doorzetten met enkele gezamenlijke bijeenkomsten voor initiatiefnemers.

Programmalijnen in 2025

A. Europees Erasmus+ scholings- opleidings- en uitwisselingsprogramma

In 2025 is VKKL door het Erasmus+ programma van de Europese Unie geaccrediteerd voor volwassenonderwijs. Hiermee hebben we de mogelijkheid om leden, adviseurs, medewerkers en vrijwilligers uitwisselingsprogramma's te laten volgen bij vergelijkbare organisaties in andere EU-

landen. Als een van de eerste activiteiten hebben we in het najaar een uitwisseling opgezet met de vereniging 'ProBürgerbus NRW', een vereniging van maatwerkvervoerorganisaties in NoordRijn-Westfalen. Met de Wensbusorganisaties is op een tweetal bijeenkomsten onderling kennis en informatie uitgewisseld.

B. Erasmus project 'Samen Sterk Thuis Wonen'

Dit Erasmusproject betreft een driejarig programma (2024-2026) waarin we samen met Duitse, Oostenrijkse en Italiaanse partners een aanpak ontwikkelen om dorpen in staat te stellen ouderen langer in hun dorp te laten wonen, vaak in een collectieve woonvorm. Binnen dit programma worden goede voorbeelden verkend en uitgewisseld, vinden excursies plaats in de verschillende deelnemende landen en worden competente procesbegeleiders opgeleid die in staat dorpen bij deze opgave te begeleiden en te adviseren. Tussen 10 en 13 februari is een VKKL-delegatie ter inspiratie in Oostenrijk (Oberösterreich) op bezoek geweest. Van 15 t/m 17 september zijn de partners op werkbezoek in Limburg geweest, waarbij we woonzorginitiatieven in Ysselsteyn, Vredepeel, Baexem en Kerkrade hebben bezocht. Als pilotdorp binnen het programma begeleiden we Genhout in de zoektocht naar het realiseren van CPO bouw en collectieve woonvormen in het dorp.

De bij dit jaarverslag behorende jaarrekening is in een separaat document opgesteld.

Colofon

Jaarverslag VKKL 2025 is opgesteld door VKKL in juni 2026

Vereniging Kleine Kernen Limburg (VKKL)

Berikstraat 11a

6082 AM Buggenum

0475-202036

Info@vkk.nl

www.vkk.nl

Jaarverslag VKKL 2025

Bezoek- en postadres: Berikstraat 11a, 6082AM Buggenum / T 0475 20 2036 / info@vkk.nl / www.vkk.nl
pag. 15